

HÉT JÓ OK ARRA, HOGY

ÉPÍTSÜK
EURÓPÁT

A

GYERMEKEKÉRT

A

GYERMEKEKKEL

1. A gyermekek nem mini felnőttek mini emberi jogokkal

A gyermekeknek jogaik vannak. Az Egyesült Nemzetek Gyermekjogi Egyezménye értelmében a gyermekeket számos elsőrendű fontosságú jog illeti meg. Európában a gyermekek alapvető jogait a fenti egyezményen túlmenően az Emberi Jogok Európai Egyezménye és az Európai Szociális Karta is védi. Néhány példa az alapvető jogokra: az élethez való jog, jog arra, hogy a gyermek ne essen embertelen, vagy megalázó bánásmód vagy büntetés áldozatául, jog a kényszermunka vagy rabszolgaság elleni védelemhez, jog a magán- és családi élet tiszteletéhez, jog a veszélyek elleni védelemhez, valamint a tanuláshoz és művelődéshez való jog.

Az „Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel” című hároméves Európa tanácsi program célkitűzése az, hogy megvalósuljon a gyermekek jogainak tiszteletben tartása Európa minden országában.

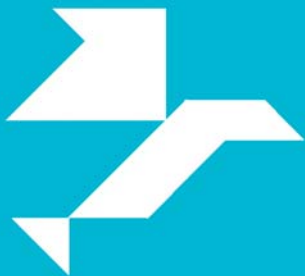
2. A gyermekek sebezhetőek.

Több védelemre van szükségük, nem kevesebbre

A gyermekek az erőszak számos megnyilvánulási formájának eshetnek áldozatul. Használhatják őket mint rabszolgát, mint katonát, mint munkaerőt. A gyermekeket elhanyagolják, erőszakot követnek el rajtuk, megcsonkítják, meggyilkolják őket; mindezek a cselekmények megtörténhetnek az utcán, az iskolában, a kórházban, az interneten, a fogvatartási intézményekben, a média által, otthon és számos olyan helyen, ahol a gyermekeknek biztonságban kellene lenniük. A gyermekek sérülékenyek, és az élet majdnem minden területén a felnőttektől függenek. Nem tudják megvédeni magukat, és ők azok, akiknek a hangjára a legkevésbé figyelnek. Speciális intézkedések megtételére van szükség a gyermekek sebezhetőségét kihasználó cselekmények megakadályozása érdekében.

Az „Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel” program célja a gyermekekkel szembeni erőszak minden formájának megszüntetése, ami négy alappilléren nyugszik: a gyermekek védelmén, az erőszak megelőzésén, a bűnözők vád alá helyezésén és a gyermekek szerepvállalásán. A program nagy hangsúlyt helyez a különlegesen sérülékeny gyermekek helyzetére, vagyis a fogyatékkal élő gyermekekre, a szegénységben élő gyermekekre és a szülői gondoskodás nélkül felnövekvő gyermekekre.

3. Nincs mentség a gyermekek elleni erőszak semmilyen formájára

A társadalom számos európai országban eltűri, sőt helyesli a gyermekek ellen elkövetett erőszak bizonyos visszatérő, szokásos módjait, különösen azokat, amelyeknek a színhelye a családi környezet. Kijelenthető azonban, hogy nincs olyan hagyomány, vallás, hit vagy meggyőződés, gazdasági helyzet vagy „nevelési” módszer, amely bármikor is indokoltá tehetné az ütlegelést, a pofozást, a verést, a megcsonkítást, az erőszaktevést, a megalázást, vagy bármely egyéb, a gyermekek méltóságát csorbitó gyakorlatot. Európának olyan kontinenssé kell válnia, ahol olyan cselekmények, mint a testi fenytetés (történjen az otthon, az iskolában, vagy bármely intézményben) soha többé nem fordulnak elő.

Az „Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel” program küzd a gyermekekkel szemben elkövetett erőszak minden formája ellen, és különleges hangsúlyt helyez a tudatosság növelésére, az oktatásra, a nevelésre és azoknak a képességeknek a kialakítására, amelyek az erőszakmentes kultúra létrejöttét támogatják és a zéró-tolerancia megvalósítását tűzik ki célul.

4. A gyermekek elleni erőszak minden formája megelőzhető

A gyermekek ellen elkövetett erőszak majdnem minden egyes esete titokban marad, mert a félelem megakadályozza a gyermekeket abban, hogy beszéljenek (hogy jelentsék, mi történt velük), vagy ha mégis beszélnek, a felnőttek akkor sem derítik fel mindig megfelelően a bejelentett eseteket. Adatok és kutatómunka hiányában a kormányok nehézségekbe ütköznek egy hatékony, megelőző politika kidolgozása során.

Az „Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel” című program támogatást nyújt az országoknak a gyermekek elleni erőszak megelőzését szolgáló stratégiájuk kidolgozásában. A program céljai között szerepel azoknak a rendszereknek a tökéletesítése, amelyek lehetővé teszik az esetek bejelentését gyermekbarát szolgálatok útján, a családok segítségét, valamint az esetek korai feltárását és szakszerű dokumentációját. Szakmai támogatást nyújt továbbá a hatóságoknak és a szakembereknek ahhoz, hogy gyorsan és hatékonyan cselekedjenek a bejelentett erőszakos cselekményekkel kapcsolatban. A program keretében különleges erőfeszítéseket tesznek a gyermekekkel szembeni nemi erőszaknak és a gyermekek szexuális kizsákmányolásának a megszüntetése érdekében.

5. A gyermekek védelme stratégiai megközelítést igényel

A szóban forgó kérdés bonyolultsága és fontossága, valamint az, hogy e témának rendkívül sok szereplője van, stratégiai megközelítést tesz szükségessé. Az országoknak rövid és hosszú távú célkitűzéseket kell kidolgozniuk, át kell tekinteniük törvényhozói és intézményi kereteiket, részvételi folyamatokat kell elindítaniuk lehetőleg minden érdekelt bevonásával, és mozgósítaniuk kell minden rendelkezésükre álló forrást.

Az „Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel” program célkitűzése az államok támogatása a gyermekek jogainak védelmével kapcsolatos nemzeti stratégiájuk megszilárdítása, vagy kidolgozása területén. A program segítségével az államok útmutatást kapnak átfogó, koherens és hozzáférhető jogi kereteik megtervezéséhez is. A program modelleket javasol a hatékony intézményi keretek kialakításához, és elősegíti a nemzeti irányvonalak megtervezéséhez és végrehajtásához szükséges részvételi folyamatok beindítását.

6. A gyermekek jogai mindannyiunkat érintenek

Minden hatóság és intézmény döntéseinél vegye tekintetbe a gyermekek jogait. A gyermekek jólétéért felelősséggel tartozik minden szakember, különösen azok, akik mindennapi kapcsolatban állnak a gyermekekkel (ideértve az egészségügyi és szociális munkásokat, pedagógusokat, ügyvédeket, bírakat, újságírókat, a rendőrséget), felelősek a magánszemélyek (nevezetesen a szülők), valamint az üzleti világ. A független intézmények és nem-kormányzati szervezetek szerepét teljes mértékben el kell ismerni és támogatni kell azt.

A gyermekek jogai elsősorban és a legnagyobb mértékben természetesen magukat a gyermekeket érintik, de nagyon kevés gyermek tudja, hogy melyek is az ő jogai, és még kevésbé tudja, hogy miként gyakorolhatja azokat. A gyermekeknek szükségük van arra, hogy információkhoz jussanak a jogaikról, és lehetővé kell tenni számukra, sőt ösztönözni kell őket, hogy vegyenek részt az életüket befolyásoló döntéshozói folyamatokban.

Az „Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel” program célja a társadalom minden részének a mozgósítása, speciális felelősségük tudatosítása, valamint lehetőségeik, képességeik megsokszorozása a gyermekek elleni erőszak megelőzésére és a gyermekek védelme érdekében. A program javítja az információk elérhetőségét a gyermekek számára, módszereket és eszközöket dolgoz ki a gyermekek sikeres szerepvállalásának megvalósítására minden, vagyis helyi, regionális és országos szinten.

A EUROPE
FOR
CHILDREN

7. A gyermekek jogai erősítik Európát

A gyermekek helyzete nagymértékben javult a közelmúltban a nemzetközi együttműködésnek köszönhetően. Elengedhetetlen a nemzetközi együttműködés, amikor számos európai országot érintő probléma megoldásáról, a határokon átnyúló bűnözésről és az áldozatok védelméről van szó. A számítógépes bűnözők és az emberkereskedők nagyon gyakran a saját javukra fordítják a nemzetközi együttműködés hiányát.

Az Európa Tanácsot 1949-ben azzal a célkitűzéssel hozták létre, hogy három fő alappillérré, nevezetesen az emberi jogokra, a demokráciára és a jogállamiságra alapozva építse Európát. E küldetés magában foglalja azt, hogy az Európa Tanács tagállamai (jelenleg 46) működjenek együtt és kötelezzék el magukat egy olyan térség építése iránt, ahol a gyermekek biztonságban, otthon érzik magukat és boldogok.

Az „Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel” című program a lehető legtöbbet fogja kihozni a nemzetközi együttműködésből. Olyan fontos eszközök összességét alkalmazza a gyermekek jogainak szolgálatában, mint pl. a normák, az ellenőrzés és az irányelvek kidolgozása, szakmai segítségnyújtás és a tudatosság fejlesztése. Az Európa Tanács partneri kapcsolatait felhasználva működik együtt más fontos szervezetekkel Európában, mint például az Európai Unióval és az UNICEF-fel, és megfelelő ellenőrzést biztosít az Egyesült Nemzeteknek a gyermekekkel szemben elkövetett erőszakos cselekményekkel foglalkozó tanulmányának ajánlásai felett.

„Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel”: a folyamatban levő munka

Minden európai kormányközi szervezet közül az Európa Tanács van a legjobb helyzetben ahhoz, hogy hatékonyan foglalkozzon a gyermekek jogainak kérdésével. Az Európa Tanács

1. együttesen alkalmazza a leghatékonyabb eszközöket: a normák kidolgozását - az ellenőrzést - a politikai fejlesztést - az együttműködési és segítségnyújtási programokat - a támogatást (oktatás, képzés és kommunikáció);

2. könnyen mozgósítja a folyamat legfontosabb szereplőit (a négy alappillért): a kormányokat, a parlamenti képviselőket, a helyi hatóságokat és a nem-kormányzati szervezeteket.

Az Európa Tanács minden testülete, intézménye és legfontosabb adminisztratív egységei tudatában vannak a program célkitűzéseinek, és folyamatosan munkálkodnak ezek megvalósításán. Az Európa Tanács szintjén végzett csapatmunkát egy munkacsoport (az Európa Tanács minden illetékes titkárságának részvételével) és egy programkoordinációs egység (a Társadalmi Kohézió Főigazgatóságának Titkárságához kapcsolódva) segíti.

Az Európa Tanács folyamatban lévő tevékenységei közül a következőket kell megemlíteni:

1. A normák meghatározása

Az Európa Tanácsnak talán az a legnagyobb erőssége, hogy megfelelő képességekkel rendelkezik a normák meghatározásához, annak köszönhetően, hogy testületei és intézményei rendkívül dinamikusan vesznek részt ebben a munkában. Az előkészületben lévő, gyermekeket érintő különböző jogi szövegek közül az alábbiak emelhetők ki:

- egyezmény és ajánlás a gyermekek védelméről a nemi erőszak és a szexuális kizsákmányolás ellen;
- ajánlás a pozitív és erőszakmentes szülői viselkedésről;
- ajánlás a gyermekek felkészítésére az új médiakörnyezetben;
- irányelvek a gyermekek védelmére a médiában és más információs eszközökben megjelenő ártalmas hatások ellen;
- ajánlás a kisebbségi fiatalok részvételére;
- a szabadságuktól megfosztott, vagy közösségi szankciók vagy intézkedések alá eső fiatalokú bűnözőkre vonatkozó európai szabályokat tartalmazó ajánlás;
- az örökbefogadásról szóló európai egyezmény felülvizsgálata;

- Európa tanácsi karta kidolgozása az állampolgárságról és az emberi jogi oktatásról.

Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése is elfogad ajánlásokat, határozatokat és véleményeket a gyermekek jogairól. Bizottságaiban az alábbi beszámolók összeállítására van folyamatban, amely fontos szövegek elfogadását eredményezheti:

- jelentés az erőszak és a gyermekek kizsákmányolása, valamint az ellenük elkövetett erőszakos cselekmények más formái elleni harcban hasznosítható jogi és egyéb eszközök kidolgozásáról;
- jelentés az AIDS-árvákról és a sebezhető gyermekekről;
- jelentés azoknak a gyermekeknek az egészségügyi és jóléti helyzetéről, akik Európa konfliktusok által sújtott, vagy konfliktusok utáni régióiban élnek;
- jelentés a gyermekek és fiatalok által elkövetett öngyilkosságokról Európában: komoly közegészségügyi kérdés;
- jelentés a gyermekek ellen elkövetett erőszak elsődleges formájának megelőzéséről: a gyermekek elhagyása születésükkor.

II. Ellenőrzés

A legfontosabb feladat annak folyamatos nyomon követése, hogy a tagországok tiszteletben tartják-e az emberi jogi normákat. Az Európa Tanács döntéshozó testületei (a Parlamenti Közgyűlés és a Miniszteri Bizottság) különböző ellenőrzési rendszereket dolgozott ki (amelyek alapulhatnak az egyes országok vizsgálatán, de lehetnek tematikusak vagy az egyezményeken nyugvóak). Az Emberi Jogok Európai Bíróságának az esetjoga, valamint a Szociális Jogok Európai Bizottságának a döntései és következtetései kiemelkedő példákat szolgáltatnak ezen a területen.

Az Európa Tanács független intézményként tevékenykedő emberi jogi biztosa az egyes országokban tett látogatásaival jelentős mértékben hozzájárul a helyzet felméréséhez. Az emberi jogi biztos jelentései és működése egyre jobban megvilágítja a gyermekek jogaival összefüggő kérdéseket.

Az ellenőrző testületek kiemelkedő feladata a gyermekekkel szemben elkövetett erőszakos cselekedetek megkülönböztetett figyelemmel kísérése. Az „Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel” program ki fog dolgozni egy rendszert a gyermekek jogait érintő döntések, beszámolók és ajánlások folyamatos áttekintésére.

III. Irányelvek kidolgozása

Az Európa Tanács figyelemreméltó szakértelmet halmozott fel az irányelvek kidolgozása területén. A kormányok képviselőiből és a nem-kormányzati szervezetek (az Európa Tanács „negyedik alappillére”) megfigyelőiből álló irányító bizottságok, valamint más kormányközi szervezetek végzik ennek a munkának a legnagyobb részét. E bizottságok képezik az Európa Tanács szektorális politikájának az építőköveit. A jogi együttműködés, az emberi jogok, a társadalmi kohézió, a kultúra, az oktatás és ifjúság területén működő irányító bizottságok mind napirendjükre tűzték a gyermekek jogaival kapcsolatos kérdéseket, nevezetesen az alábbiakat:

- a roma gyermekek tanulási lehetőségei;
- nevelés a demokratikus állampolgárságra;
- a fogyatékkal élő gyermekek jogai;
- a bevándorlók gyermekeinek a beilleszkedése,
- a gyermekek szerepvállalása: módszerek, hálózatok és eszközök kidolgozása, megkülönböztetett figyelem a kirekesztés következtében áldozattá váló gyermekek iránt (bevándorlók gyermekei, utcagyerekek, intézményekben élő gyermekek, fogyatékkal élő gyermekek, stb. iránt);
- a nemzeti ifjúságpolitikák felülvizsgálata a gyermekpolitikával összefüggésben;

- a jogi és intézményi keretek ellenőrzése nemzeti és helyi szinten, a legmegfelelőbb gyakorlatok meghatározása és nemzeti stratégiai modellek kidolgozása a gyermekek jogainak védelme érdekében;
- a nemzeti és helyi megelőzési politikák elemzése, a legjobb gyakorlatok meghatározása és modellek kidolgozása az erőszak megelőzésére nemzeti és helyi szinten;
- a pozitív szülői gondoskodás irányelveinek kidolgozása;
- eszközrendszer megtervezése a döntéshozók számára az állampolgársági és emberi jogi oktatás területén.

IV. Együttműködés és támogatás

Az Európa Tanács felkérésre egyedi alapon együttműködik az országokkal, támogatja őket a jogi reformok, az irányelvek és intézményi keretek megtervezése, valamint szakemberek képzésének területén.

V. Támogatás - kommunikáció, oktatás és képzés

A normák és irányelvek kidolgozásának kommunikációs, oktatási és képzési stratégiával kell párosulnia. A jelenlegi tevékenységek az alábbiakat foglalják magukban:

- a gyermekek jogaival foglalkozó honlap kifejlesztése;
- gyermekbarát honlap kifejlesztése;
- kézikönyvek kiadása a következő témakörökben: internet műveltség, erőszak az iskolákban, demokratikus irányítás az iskolában, hogy csak néhányat említsünk;
- oktatói kézikönyv összeállítása: az emberi jogi oktatásról a gyermekekért és a gyermekekkel (*Compasito*), a nemi erőszakról és az iskolákban előforduló erőszakról;
- a fiataloknak a helyi és regionális életben való részvételéről kidolgozott karta gyermek/ifjúságbarát változatának közzététele;
- kommunikációs kampányok olyan speciális kérdések területén, mint például a szexuális erőszak, a testi fenytés, erőszak az iskolában és erőszak a médiában; országos szintű események és kampányok szervezése.

Az Európa Tanács és a gyermekek jogai

A LEGFONTOSABB JOGI SZÖVEGEK

I. Egyezmények

Alapvető egyezmények

- Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (1950)
Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről
- European Social Charter (1961)
Európai szociális karta
- Revised European Social Charter (1996)
- Additional Protocol to the European Social Charter Providing for a System of Collective Complaints (1995)
- European Convention for the Protection of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (1987)
Európai egyezmény a kínzás és az embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmód megelőzéséről

Más egyezmények

- Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings (2005)
- Convention on Contact concerning Children (113)
- Convention on Cybercrime (2001)
A számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény

- European Convention on Nationality (1997)
Európai egyezmény az állampolgárságról
- European Convention on the Exercise of Children's Rights (1996)
Európai egyezmény a gyermekek jogainak gyakorlásáról
- European Convention on Recognition and Enforcement of Decision concerning Custody of Children and on the Restoration of Custody of Children (1980)
Európai egyezmény a gyermekek feletti felügyeleti joggal kapcsolatos határozatok elismeréséről és a felügyelet visszaállításáról
- European Convention on the Legal Status of Children born out of Wedlock (1975)
- European Convention on the Adoption of Children (1967)

II. A Miniszteri Bizottság ajánlásai és egy határozata (1990-2006)

- Recommendation Rec(2006)1 on the role of national youth councils in youth policy development
- Recommendation Rec(2005)5 on the rights of children living in residential institutions
Rec(2005)5. sz. ajánlás a gyermekintézményben élő gyermekek jogairól
- Recommendation Rec(2004)13 on the participation of young people in local and regional life
- Recommendation Rec(2003)20 concerning new ways of dealing with juvenile delinquency and the role of juvenile justice
- Recommendation Rec(2002)5 on the protection of women against violence
- Recommendation Rec(2001)16 on the protection of children against sexual exploitation
- Recommendation Rec(2001)10 on the European Code of Police Ethics

- Recommendation Rec(2000)11 on action against trafficking in human beings for the purpose of sexual exploitation
- Recommendation No. R(98)8 on children's participation in family and social life
- Recommendation No. R(97)19 on the portrayal of violence in the electronic media
No. R(97)19. sz. ajánlás az erőszak megjelenítéséről az elektronikus médiában
- Recommendation No. R(97)13 concerning intimidation of witnesses and the rights of defence
No. R(97)13. sz. ajánlás a tanúk megfélemlítése és a védelemhez való jog
- Recommendation No. R(94)14 on coherent and integrated family policies
- Recommendation No. R(93)2 on the medico-social aspects of child abuse
- Recommendation No. R(91)11 on sexual exploitation, pornography and prostitution of and trafficking in, children and youth adults
- Recommendation No. R(91)9 on emergency measures in family matters
No. R(91)9. sz. ajánlás a családjogi ügyekre vonatkozó szükségintézkedésekről
- Recommendation No. R(90)2 on social measures concerning violence in the family

- Resolution ResAP(2005)1 on safeguarding adults and children with disabilities against abuse

III. A Parlamenti Közgyűlés ajánlásai és határozatai (1990-2005)

- Recommendation 1703 (2005) on protection and assistance for separated children seeking asylum
- Recommendation 1698 (2005) on the rights of children in institutions: follow up to recommendation 1601 (2003) of the Parliamentary Assembly
- Recommendation 1666 (2004) on a Europe-wide ban on corporal punishment of children
- Recommendation 1596 (2003) on the situation of young migrants in Europe
- Recommendation 1632 (2003) on teenagers in distress: a social and health-based approach to youth malaise
- Recommendation 1601 (2003) on improving the lot of abandoned children in institutions
- Recommendation 1561 (2002) on social measures for children of war in South-Eastern Europe
- Recommendation 1555 (2002) on the image of women in the media
- Recommendation 1551 (2002) on building a 21st century society with and for children: follow-up to the European strategy for Children (Recommendation 1286 (1996))
- Recommendation 1545 (2002) on a campaign against trafficking in women
- Recommendation 1532 (2001) on a dynamic social policy for children and adolescents in towns and cities
- Recommendation 1526 (2001) on a campaign against trafficking in minors to put a stop to the east European route: the example of Moldova
- Recommendation 1523 (2001) on domestic slavery

- Recommendation 1501 (2001) on parents and teachers' responsibilities in children's education
- Recommendation 1549 (2000): Action plan for the children of Kosovo
- Recommendation 1449 (2000) on clandestine migration from the south of the Mediterranean into Europe
- Recommendation 1443 (2000) on international adoption: respecting children's rights
- Recommendation 1398 (1999) on the situation of children in Albania
- Recommendation 1371 (1998) on abuse and neglect of children
- Recommendation 1336 (1997) on combating child labour exploitation as a matter of priority
- Recommendation 1286 (1996) on a European strategy for children
1286 (1996) sz. ajánlás: Európai stratégia a gyermekekért
- Recommendation 1121 (1990) on the rights of children

- Resolution 1337 (2003) on migration connected with trafficking in women and prostitution
- Resolution 1307 (2002) on sexual exploitation of children: zero tolerance
- Resolution 1291 (2002) on international abduction of children by one of the parents
- Resolution 1247 (2001) on female genital mutilation
- Resolution 1215 (2000) on the campaign against the enlistment of child soldiers and their participation in armed conflicts
- Resolution 1212 (2000) on rape in armed conflicts
- Resolution 1099 (1996) on the sexual exploitation of children

IV. A Helyi és Regionális Önkormányzatok Kongresszusának ajánlásai és határozatai

- Recommendation 135 (2003) on local partnership for preventing and combating violence at school
- Recommendation 53 (1999) on policies for deprived children/adolescents and families

- Resolution 160 (2003) on local partnership for preventing and combating violence at school
- Resolution 74 (1999) on policies for deprived children/adolescents and families

A EUROPE
FOR
CHILDREN

Építs velünk!

Az „Építsük Európát a gyermekekért a gyermekekkel” című program grafikájának ötletét a tangram sugallta. A tangram a puzzle-hoz hasonló kínai észforgató játék. A játék lényege alakzatok kirakása hét darab síkidommal, vagyis öt háromszöggel - két nagyalakúval, egy közepes és két kisebb méretűvel - valamint egy négyzettel és egy paralelogrammával. Első pillantásra egyszerűnek tűnhet az alakzatok kirakása, de néhány próbálkozás után megváltozhat a véleménye! Ha eddig még sohasem játszott ilyen játékkal, vágja ki a szemközti oldalon található alakzatokat, és próbálja meg kirakni a könyvecskében látható ábrákat. Ha nem sikerül, kérjen meg egy gyermeket, hogy segítsen, vagy nézze meg a megoldásokat a 33. és 34. oldalon.

Tangram

Tangram

Megoldások

Megoldások

Angol nyelvű kiadás: Building a Europe for and with Children
Co-ordination unit "Building a Europe for and with Children"
DGIII – Social Cohesion
Council of Europe
F - 67075 Strasbourg Cedex
Tel.: +33 3 90 21 52 51
Fax: +33 3 90 21 52 85
www.coe.int/children
Graphic Design Unit, Council of Europe
Produced by the Documents and Publications
Production Department (DPPD)
© Council of Europe, August 2006

Magyar nyelvű kiadás:
Európa Tanács Információs és Dokumentációs Központ
1055 Budapest, Kossuth tér 1-3.
Tel.: +36 1 441 4857
Fax: +36 1 441 4878
www.europatanacs.hu
ISBN-10: 963-9341-11-8
ISBN-13: 978-963-9341-11-1
Felelős kiadó: Pappné Farkas Klára igazgató
Nyomdai előállítás: Printorg Kft.
Példányszám: 2000
2006 október
Hungarian